

Да ли су српске власти икада чуле за Универзалну декларацију о људским правима Уједињених Нација која је била усвојена 1948. године? У случају да нису, ево релевантног параграфа:

Члан 19.

Свако има право на слободу мишљења и изражавања, што обухвата и право да не буде узнемираван због свог мишљења, као и право да тражи, прима и шири обавештења и идеје било којим средствима и без обзира на границе. [\[1\]](#)

Наравно, рећи ће они, та декларација (под претпоставком да су за њу чули) била је усвојена пре више од пола века, а свет се од тада променио. Самим тим ни „право да се примају и шире обавештења и идеје било којим средствима и без обзира на границе,“ можда више и није тако актуелно.

Али изгледа да ипак јесте зато што је пре само двадесет година УНЕСКО усвојио 3. мај као Светски дан слободе медија. Ево шта ове године тим поводом каже U.S. Agency for International Development (USAID), организација чије би мишљење, макар било декларативно, у овим бурним временима српско руководство добро учинило да размотри са највећом пажњом:

„Слободни и независни медији имају моћ да истакну она питања која муче грађане, да владајуће структуре подвргну одговорности, да руше стереотипове, да супротним ставовима пруже могућност да дођу до изражаја, да доводе у питање статус кво и да властодршцима у лице кажу истину...USAID ће наставити да подржава организације и новинаре да грађане снабдевају чињеницама које су у служби општег интереса.“ [\[2\]](#) У светлу догађаја у Северној Африци и на Блиском Истоку, ово су ставови које би било сулудо игнорисати.

Лепо речено и бременито дубоким значењем, и то не само у глобалним већ подједнако и у српским оквирима. Ширење „обавештења и идеја“ у Србији у озбиљној је кризи. За „снабдевање грађана чињеницама“, како смо пре месец дана сазнали на примеру култне емисије „Атлантис“ коју је на Другом програму Радио Београда водила госпођа Биљана Ђоровић, у Србији данас следује забрана.

И то забрана која одише смрадом привидно поражене диктатуре.

Анализирајмо укратко редослед корака који су довели до таквог исхода у земљи чије руководство своју политику гради на концепту „евроатлантских интеграција“ и која се нада да ће крајем ове године чак постати кандидат за чланство у Европској Унији.

На седници Програмског савета РТС 24. марта, Драгољуб Мићуновић, човек коме није потребно никакво представљање, излаже серију езотеричних „замерки“ на емисију „Атлантис“. Ако је поводом његових приговора било дискусије, то још увек нисмо у положају да потврдимо зато што записник седнице није доступан нити је до сада објављен. Ако су се присутни чланови одбора, њих петнаестак на броју, солидарисали са ставовима еминентног критичара емисије „Атлантис“ и у том смислу донели било какав колективан закључак, и упутство руководству Другог програма Радио Београда шта му ваља чинити, ни то нисмо могли сазнати, из истог разлога. Материјалног трага процеса који је довео до забране емисије једноставно – нема.

Следећи дан, 25. марта директор Другог програма Ђорђе Малавразић шаље ауто по госпођу Ђоровић и доводи је у своју канцеларију да јој тамо саопшти судбину која је досуђена „Атлантису“. Опет вербално, без икаквог материјалног трага. Али довољно јасно да она схвати да после осам година труда над својом ауторском емисијом „Атлантис“ она више нема шта да тражи у студију Радио Београда. Подсећа ли то некога на Кафку? Али оставимо се баналних поређења...

Погледајмо сада калибар саговорника који су захваљујући особи за коју данас у студију Радио Београда нема места кроз тај студио продефиловали. Ноам Чомски, Едвард Херман, Џон Пилџер, Дајана Џонстон..., реч је о неколико десетина водећих светских интелектуалаца, специјалиста и креативних људи и жена из најразноврснијих области људске делатности. У земљама „интеграција“ којима српска елита тврди да своју земљу

придружује, свака медијска кућа била би поносна да може да се похвали таквим дефилеом. Особа која је успела да за свога послодавца издејствује тако значајну ствар у том свету, коме Србија наводно стреми, добила би јавну похвалу а не отказ.

Следећа ствар која пада у очи јесте ко се бунио на садржај емисије „Атлантис“. Слушаоци јавног сервиса, свакако да не. (Ох да, господин Мићуновић је накнадно изјавио да је замерке изнео само у својству „слушаоца“, отприлике као што је Денг Хсјао-пинг својевремено износио само своја приватна мишљења, и то строго у својству грађанина и потпредседника Војне комисије Централног комитета КП Кине.) Слушаоци Радио Београда, бар њихова критична маса, рекло би се да по овом питању имају став који се разликује драстично од става угледног „слушаоца“ Мићуновића. Петиција коју су у великом броју потписали са захтевом да се „Атлантис“ врати о томе говори довољно јасно. [\[3\]](#) Стотине њихових огорчених коментара на разним интернет порталима подједнако елоквентно одражавају исти став.

Поставља се, наравно, и једно врло значајно питање: како је „Атлантис“ могао да се емитује осам година без “замерки”, а сада наједанпут мора да се укине? Шта се у његовом садржају однедавно неочекивано променило?

У Америци има нешто што се у учтивом друштву помиње само као „the F word.” У Србији, то је „the S word.” Наивна госпођа Ђоровић, схвативши озбиљно напред наведене међународне конвенције, да не говоримо о политички коректним одредбама српског устава на исту тему, конципирала је своју емисију под претпоставком да се на радио таласима медијске куће државе која је спонтано инсистирала да буде обележена као саучесник „геноцида у Сребреници” та „С” реч може изговарати слободно и мимо правила игре која регулишу јавни дискурс по том важном питању. Након што је извршило морално самоубиство усвајањем Декларације о Сребреници у марту прошле године, српском политичком естаблишменту не пада на памет да тако нешто дозволи. Ако у ово сумњате, препоручујемо вам да прочитате недавни текст Душана Радуловића, уредника Радио Београда, у рубрици Лични став у београдском недељнику „Време“. [\[4\]](#) „Релативизација броја жртава у Сребреници” (што је наравно глупост зато што се инкриминисани разговор у студију Радио Београда водио о стварном броју настрадалих, али на темељу форензичких доказа, уместо као што је то прописано на основу политички мотивисаног нагађања) по господину Радуловићу једноставно је – *verboten*.

Најзад, друштвене и политичке реперкусије забране „Атлантиса“. Народни посланик Жељко Томић поводом тога је поставио посланичко питање на које је пре неки дан стигао одговор министра за Културу, информисање и информационо друштво, Предрага

Марковића. Министров педантно срочени допис заузима три странице, али ако на крају читања поставите кључно питање, Where is the beef?, трагаћете узалуд. Министар са свим горе наведеним титулама своје министарство прогласио је „ненадлежним“ да се бави постављеним посланичким питањем зато (покушајте да се не ваљате од смеха) што је РТС (у који спада и Радио Београд са својим програмима) јавна и независна установа. Малтене, као BBC, веровали или не!

У реду, али онда да потсетимо „независног“ генералног директора РТС, господина Тијанића, на следећу симпатичну мисао мадам де Стаел: „Потрага за истином за човека представља најплеменитију делатност; њено ширење је обавеза“. Зар ово није пука варијанта и антиципација, пуних двеста година унапред, управо оне сјајне мисли господина Тијанића: „Ваше право да знате све“?

Јежим се од помисли како би господин Мићуновић реаговао да је госпођа Ђоровић преко екстрасенса на својој емисији неком приликом покушала да интервјуише мадам де Стаел.

Србији није потребно „суочавање“ са лажно конструисаном прошлошћу. Србији је у овом тренутку неопходно поштено суочавање са садашњошћу.

[1] <http://www.un.org/en/documents/udhr/index.shtml>

[2] <http://allafrica.com/stories/201105021932.html>

[3] <http://www.gopetition.com/petition/44202/signatures.html#cb=f33a87c22d99256&origin=http%3A%2F%2Fwww.gopetition.com%2Ff11b1400a29ae62&relation=parent&transport=flash&frame=f1ef0b51c084882>

[4] Време, број 1058.

Суочаване са садашњошћу

Пише: Стефан Каргановић
четвртак, 05 мај 2011 10:01
